

งูสวัด Herpes zoster

สาเหตุ

เป็นโรคผิวหนังที่เกิดจากเชื้อไวรัส varicellar zoster โดยเชื้อนี้จะก่อให้เกิดโรค 2 โรค คือ อีสุกอีใสและงูสวัด โดยปกติหลังจากเราเป็นโรคอีสุกอีใสแล้ว เชื้อจะซ่อนตัวอยู่ในปมประสาทโดยไม่มีอาการอะไรเลยเป็นสิบๆปี จนกว่าร่างกายจะอ่อนแอเริ่มมีภูมิคุ้มกันต่ำ สาเหตุ เช่น อายุมาก นอนหลับไม่เพียงพอ ความเครียด การติดเชื้อ เอชไอวี การทานยากดภูมิ โรคเบาหวาน โรคไต เชื้อก็จะเริ่มแบ่งตัว ทำให้เกิดเป็นโรคงูสวัดได้ภายหลัง

อาการ

ในช่วงแรกอาจมีอาการคันเนื้อครันตัว ปวดแสบปวดร้อนบริเวณที่ผื่นจะขึ้นเป็นเวลา 2-3 วัน จึงมีผื่นแดงหรือตุ่มแดงนูนขึ้น จากนั้นจะเริ่มเห็นตุ่มน้ำใสๆบนผื่น สีแดงเล็กๆคล้ายหยดน้ำบนกลีบกุหลาบขึ้นเป็นกลุ่มๆ กระจายตามการเรียงตัวของเส้นประสาทเป็นแนวขวางตามลำตัวแต่ไม่ข้ามเส้นกึ่งกลางลำตัว ตุ่มน้ำใสนี้จะแตกออกและสามารถหายได้เองในเวลา 2 สัปดาห์

หลังจากเกิดการตกสะเก็ดแล้ว ผู้ป่วยส่วนใหญ่จะยังมีอาการปวดแสบปวดร้อนตามรอยแนวของผื่นอยู่ เนื่องจากเชื้อทำให้เส้นประสาทบริเวณนั้นอักเสบ โดยอาการปวดอาจเป็นแค่ 2-3 สัปดาห์ หรือบางรายกินเวลาเป็นครึ่งปีกว่าจะหายสนิทขึ้นอยู่กับภูมิคุ้มกันและการได้รับการรักษาที่ถูกต้อง

การติดต่อ

โรคงูสวัด สามารถติดต่อได้ง่ายด้วยการสัมผัสผื่น ตุ่มน้ำใส หรือสะเก็ดแผล ในรายที่ยังไม่เคยเป็นโรคอีสุกอีใสมาก่อน หากไปสัมผัสกับผู้ป่วยที่เป็นโรคงูสวัด บุคคลนั้นก็จะเป็โรคอีสุกอีใสก่อน

ภาวะแทรกซ้อน

โดยเฉพาะผู้สูงอายุมีความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนสูง เช่น

- อาการปวดตามแนวเส้นประสาทเรื้อรังแม้ผื่นจะหายหมดแล้วมักเป็นอาการปวดลึกๆ บางรายก็แสบ บางรายก็คัน
- การเกิดผื่นบริเวณดวงตา อาจทำให้การมองเห็นของตาข้างนั้นๆลดลง
- การเกิดผื่นบริเวณหู อาจทำให้การได้ยินลดลงหรือทำให้ใบหูข้างนั้นๆเกิดอัมพาต ปากเบี้ยว หรือไม่สามารถหลับตาข้างนั้นๆให้สนิทได้
- หากร่างกายมีภูมิคุ้มกันต่ำมากๆ เชื้ออาจกระจายเข้าสู่สมองและอวัยวะภายในอื่นๆได้

การป้องกัน

ปัจจุบันมีวัคซีนป้องกันโรคงูสวัด โดยแนะนำให้ฉีดในผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป หรือในผู้ที่มีโรคเรื้อรังอื่นๆที่ทำให้ภูมิคุ้มกันไม่แข็งแรงอาจเข้ารับการฉีดก่อนอายุ 60 ปีได้ โดยข้อมูลปัจจุบันพบว่าวัคซีน 1 เข็มสามารถป้องกันโรคได้ประมาณ 10 ปี อย่างไรก็ตามจากการศึกษาการฉีดวัคซีนสามารถลดความเสี่ยงของโรคได้ ร้อยละ 70 ในผู้ป่วยอายุระหว่าง 50-59 ปี และร้อยละ 50 ในผู้มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และหากเกิดโรคก็จะช่วยลดความรุนแรงลงได้

งูสวัดพันรอบตัว อันตรายมั๊ย????

เป็นความเชื่อที่ถูกบอกต่อกันมาเท่านั้น โรคงูสวัดจะเป็นเพียงด้านใดด้านหนึ่งของร่างกายเท่านั้น การกระจายของผื่นที่นอกเหนือจากแนวเส้นประสาทหรือการกระจายทั่วตัวนั้น จะพบเพียงในผู้ป่วยที่ภูมิคุ้มกันอ่อนแอมากๆ เช่น ได้รับยาเคมีบำบัดและเสี่ยงต่อการเสียชีวิตได้

การรักษา

การทานยาต้านไวรัสจะได้ผลดีที่สุด คือ ต้องทานยาภายใน 72 ชม. หลังผื่นขึ้นโดยยารักษานั้นจะไม่สามารถฆ่าเชื้อไวรัสได้ แต่ทำได้เพียงทำให้การอักเสบลดลงเท่านั้น โดยเชื้อจะกลับไปฝังที่ปมประสาทตามเดิม หากภูมิคุ้มกันอ่อนแออีกก็สามารถกลับมาเป็นซ้ำได้

ดังนั้น!!! หากมีอาการน่าสงสัยควรพบแพทย์ให้เร็วที่สุด การได้รับยาต้านไวรัสเร็ว สามารถลดความรุนแรงของโรค ลดภาวะแทรกซ้อนและลดอาการเจ็บแสบเส้นประสาทภายหลังได้

นำรู้ งูสวัด (Herpes zoster)

ว่าที่ พ.ต.ท.หญิง วรพิชา โพธิ์ใบกุล
แพทย์ผู้เชี่ยวชาญสาขาจักษุวิทยา
ฝ่ายกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ
กลุ่มงานอายุรกรรม โรงพยาบาลตำรวจ